

Beden Eğitimi Öğretmenleri ile Diğer Branş Öğretmenlerinin İletişim Becerileri ve Özyeterliliklerinin İncelenmesi

Examination of Communication Skills and
Self-Efficiency of Physical Education Teachers With
Other Branch Teachers

M. Vakıf DURMUŐOĐLU¹, Bade YAMAK²

¹Milli Eğitim Bakanlığı, Kahramanmarař

• m.vakifdurmusoglu@gmail.com • ORCID > 0000-0002-4781-324X

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Yařar Dođu Spor Bilimleri Fakóltesi, Rekreasyon Bölümü, Samsun

• badetekbas@gmail.com • ORCID > 0000-0002-7129-0346

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Types: Araştırma Makalesi / Research Article

Geliř Tarihi / Received: 21 Kasım / November 2022

Kabul Tarihi / Accepted: 18 Aralık / December 2022

Yıl / Year: 2022 | **Cilt – Volume:** 13 | **Sayı – Issue:** 3 | **Sayfa / Pages:** 353-363

Atıf/Cite as: Durmuőođlu, M.V., Yamak, B. "Beden Eğitimi Öğretmenleri ile Diğer Branş Öğretmenlerinin İletişim Becerileri ve Özyeterliliklerinin İncelenmesi" Ondokuz Mayıs Üniversitesi Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi 13(3), December 2022: 353-363.

Sorumlu Yazar / Corresponding Author: M. Vakıf DURMUŐOĐLU

Etik Kurul İzin Raporları: 'Araştırma için Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beřerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'ndan 2022 tarihli ve 767 karar sayısı ile etik kurul izni alınmıştır.'

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİ İLE DİĞER BRANŞ ÖĞRETMENLERİNİN İLETİŞİM BECERİLERİ VE ÖZ YETERLİLİKLERİNİN İNCELENMESİ

ÖZ:

Bu araştırmada öğretmenlerin iletişim becerileri ile genel öz yeterlilik düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi ve beden eğitimi ve diğer branş öğretmenlerinin değişkenlere yönelik görüşlerinin farklılaşma durumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. İlişkisel tarama modelinde gerçekleştirilen araştırmanın örneklemini 306 öğretmen oluşturmuştur. Araştırmanın verileri “İletişim Becerileri Ölçeği-Yetişkin Formu” ve “Genel Öz yeterlilik Ölçeği” kullanılarak elde edilmiştir. Değişkenlere ilişkin betimsel istatistiklerde aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerinden, gruplar arasındaki farklılaşmayı belirlemede bağımsız örneklem t-Testinden faydalanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemek için korelasyon analizi, bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkeni ne düzeyde yordadığını belirlemek için de adımsal regresyon analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; öğretmenlerin iletişim becerileri ve genel öz yeterlilik düzeylerinin yüksek olduğu, düzey bakımından ise beden eğitimi ve diğer branş öğretmenleri arasında anlamlı bir farklılaşmanın bulunmadığı tespit edilmiştir. Araştırmanın bir diğer sonucu olarak iletişim becerileri ölçeğinin tüm alt boyutları ile genel öz yeterlilik arasında pozitif ve orta düzeyde ilişki bulunduğu belirlenmiştir. Ayrıca iletişim becerileri ölçeğinin sadece “temel beceriler ve kendini ifade etme”, “etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim” ve “iletişim ilkelerine uyma” boyutlarının genel öz yeterlilik üzerinde anlamlı yordayıcılar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Genel öz yeterliliği yordama gücü en yüksek değişkenin, temel beceriler ve kendini ifade etme değişkeni olduğu, etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim ile iletişim ilkelerine uyma değişkenlerinin yordayıcılıklarının ise düşük düzeylerde olduğu tespit edilmiştir. Sonuçlar, öğretmenlerin temel beceriler ve kendini ifade etme, etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim ve iletişim ilkelerine uyma becerileri arttıkça genel öz yeterlilik algılarının artabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: *Beden Eğitimi, Öğretmenler, İletişim Becerileri, Öz Yeterlilik.*

EXAMINATION OF COMMUNICATION SKILLS AND SELF-EFFICIENCY OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS WITH OTHER BRANCH TEACHERS

ABSTRACT

This study aimed to examine the relationships between teachers' communication skills and their general self-efficacy levels and to determine the differentiation status of physical education and other branch teachers' views on variables. The sample of the study, which was carried out with correlational survey model, consisted of 306 teachers. The data of the study were obtained by using "Communication Skills Scale-Adult Form" and "General Self-Efficacy Scale". The arithmetic mean and standard deviation values were used in descriptive statistics regarding the variables, and the independent samples t-Test was used to determine the differentiation between groups. Correlation analysis was used to determine the relationship between the variables, and stepwise regression analysis was used to determine to what extent the independent variables predicted the dependent variable. As a result of the research, it was determined that teachers' communication skills and general self-efficacy levels were high, and there was no significant difference between physical education and other branch teachers in terms of level. As another result of the study, it was determined that there was a positive and moderate relationship between all sub-dimensions of the communication skills scale and general self-efficacy. In addition, it was concluded that only the "basic skills and self-expression", "active listening and non-verbal communication" and "compliance with communication principles" dimensions of the communication skills scale were significant predictors of general self-efficacy. It was determined that the variables with the highest predictive power of general self-efficacy were basic skills and self-expression, while the variables of active listening, non-verbal communication and compliance with communication principles were found to be at low levels. The results show that general self-efficacy perceptions may increase as teachers' basic skills and skills of self-expression, active listening, and non-verbal communication and adherence to communication principles increase.

Keywords: *Physical Education, Teachers, Communication Skills, Self-Sufficiency.*

GİRİŞ

İnsan, toplumla etkileşim halinde olan ve bu etkileşimin sonucunda kendini yeniden ve sürekli tanımlayan bir canlıdır. İnsanın diğer insanlarla etkileşimi olmaması düşünülemez. Buna bağlı olarak iletişim becerileri gelişir ve bu gelişim

hem toplum hem de bireyin yaşamına zenginlik katar (Cüceloğlu, 1994). İnsanlar sosyal bir varlık olmanın yanında çevresiyle etkileşim halindedir ve bu etkileşim ihtiyacı insanı toplumsal bir varlığa dönüştürür (Koca 2014). İnsanlar hayatın olağan akışı içinde sosyal bir çerçeve içinde yer alırlar. Bu sosyal çerçeve iletişimi zorunlu kılar. Hiçbir davranışta bulunmasa da insanlar iletişim halindedir. İnsan ilişkilerinde iletişimin niteliği yaşam kalitesinin bir belirteçidir. Kişiler arasındaki sorunlar iletişim kaynaklı sorunları ifade eder (Cüceloğlu, 1994).

İletişimin ortaya çıkabilmesi için iki düzey bulunmaktadır. Biri öznel iç dünya olarak ifade edilen olayların algılandığı, yorumlandığı ve adlandırdığı düzeydir. Bir diğeri ise sosyal dış dünya olarak tanımlanan insanların söylemek istediklerini kapsayan mesajlardan kurulan düzeydir (Cüceloğlu, 2002).

Dökmen (2004) iletişimi süreç olarak ifade etmiş ve bu süreci kişilerin çevresiyle bilgi, duygu ve düşünce aktarımı olarak tanımlamıştır. İletişimin gerçekleşebilmesi için iletinin diğer tarafa ulaşması gerekir. Bunun için de iletinin kaynağı ile alıcı arasında ortak fikir, bilgi olması gerekmektedir (Yanık, 2015). İletişim becerileri çok farklı şekillerde kurulabilmektedir. Duygu ve düşünceleri net bir şekilde ifade etmek, empati, saygı, dinleme, somut ifadeler bu farklılıkları oluşturur (Yüksel ve Şahin, 2008). İletişimin bireyler arasında etkili oluşması için arkadaşlık, güven, empati, net düşünceler, açık iletişim kanalları gerekir (Gilligan ve ark., 2018). İletişim sadece sözel olarak değil bazı durumlarda beden dili ile de olmaktadır (Şahin, 2012; Owen Korkut ve Bugay, 2014).

Sosyal bilişsel teoriden türetilen öz yeterlik kavramı insanların kendi yeteneklerine olan inançlarını ifade etmektedir. Bu ifade tarzı kişilerin hayatlarını etkileme potansiyeline sahiptir (Bandura, 2010). Kişinin zorlukların üstesinden gelmesine olan inancı ifade eden özyeterlilik, kişinin kendisi hakkındaki düşünceleridir (Aşkar ve Umay, 2001).

Öz yeterlilik seviyesi yüksek olan bireylerin performanslarının da yüksek olacağı düşünülmektedir (Şanlı, 2014). Öz yeterlilik, yetenekli olmayı değil bireyin kendi imkânlarına güvenmesini ifade etmektedir (Yıldırım ve İlhan, 2010).

Bireylerin kendilerini olumlu veya olumsuz olarak değerlendirmesi iletişim durumlarına etki edebilecek durumlardan biri olarak düşünülebilir. Mesleki olarak aynı işi yapmakla beraber farklı branşlara sahip olan öğretmenlerin öz yeterlilikleri iletişim durumlarını etkileyebilir. Bu araştırmanın amacı; beden eğitimi öğretmenleri ve diğer branş öğretmenlerinin iletişim becerilerinin öz yeterliliğe etkisini ve branşlar arasındaki değişkenleri incelemektir. Ayrıca iletişim becerilerinin öz yeterliliğe ne derece katkısının olduğu ve kişisel faktörlere bağlı olarak değişkenlik gösterip göstermediği incelemektir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırma ilişkisel tarama modelinde nicel bir çalışmadır (Karasar, 2012). Bu çalışma kapsamında öğretmenlerin iletişim becerileri ile genel öz yeterlilikleri arasındaki ilişkiler incelenmiş ve iletişim becerilerinin genel öz yeterlilik düzeyini yordama durumu belirlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca öğretmenlerin değişkenlere ilişkin görüşlerinin branş değişkeni bakımından (beden eğitimi ve diğer branş öğretmenleri) farklılaşma durumu incelenmeye çalışılmıştır.

Örneklem

Araştırma örneklemini 306 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma katılan 306 katılımcının %40,2'sini (n=126) kadın, %59,8'i (n=183) erkek katılımcıdır. Katılımcıların %88,2'sinin (n=270) medeni durumu evli, %11,8'inin (n=36) bekârdır. Katılımcıların %81'i (n=248) lisans mezunu, %19'u (n=58) lisansüstü mezunudur. Katılımcıların %5,9'su (n=18) 22-30 yaş arasında, %25,5'i (n=78) 31-39 yaş arasında, %44,1'i (n=135) 40-48 yaş arasında ve %24,5'i (n=75) 49 ve üzeri yaşa sahiptir. Katılımcıların %16'sı (n=49) ilkokullarda, %38,2'si (n=117) ortaokullarda, %45,8'i (n=140) ise liselerde görev yapmaktadır. Son olarak öğretmenlerin %24,5'ini (n=75) beden eğitimi öğretmenleri, %75,5'ini (n=231) diğer branşlarda görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada öğretmenlerin iletişim becerilerini ölçebilmek için "İletişim Becerileri Ölçeği-Yetişkin Formu (İBÖ-YF)", genel öz yeterlilik düzeylerini ölçebilmek için "Genel Öz yeterlilik Ölçeği" kullanılmıştır.

İletişim Becerileri Ölçeği-Yetişkin Formu (İBÖ-YF)

İletişim Becerileri Ölçeği Korkut Owen ve Demirbaş Çelik (2018) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 5'li likert şeklinde (kesinlikle katılmıyorum: 1, tamamen katılıyorum: 5), 25 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin "(i) temel beceriler ve kendini ifade etme, (ii) iletişime özen gösterme, (iii) ilişki kurmaya isteklilik, (iv) etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim ve (v) iletişim ilkelerine uyma" olmak üzere 5 alt boyutu bulunmaktadır. Araştırmacılar ölçeğin 25 maddesinin beş faktörlü modele ait uyum indekslerinin kabul edilebilir olduğunu belirlemişlerdir. Ayrıca ölçeğin "temel beceriler ve kendini ifade etme, iletişime özen gösterme, ilişki kurmaya isteklilik, etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim ve iletişim ilkelerine uyma" alt boyutlarına ilişkin iç tutarlık katsayılarını sırasıyla 0,95; 0,81; 0,74; 0,76 ve 0,65 olarak

bulmuşlardır. Bu çalışmada ise boyutlara ilişkin güvenilirlik katsayıları sırasıyla 0,73; 0,65; 0,70; 0,72 ve 0,62 olarak hesaplanmıştır.

Genel Öz Yeterlilik Ölçeği

Genel Öz Yeterlilik Ölçeğinin özgün formu Sherer ve ark. (1982), tarafından geliştirilmiştir. Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması Yıldırım ve İlhan (2010) tarafından yapılmıştır. Ölçek 17 maddeden oluşmaktadır. Beşli likert şeklinde olan ölçek “sizi ne kadar tanımlıyor?” sorusuna “hiç” ve “çok iyi” yanıtları arasında değişmektedir. Araştırmacılar, “Genel Öz Yeterlilik Ölçeğinin” 17 maddesini bütün olarak değerlendirilmiş ve ölçeği toplam puan üzerinden değerlendirmişlerdir. Bu nedenle bu çalışmada ölçek tek boyut olarak ele alınmıştır. Araştırmacılar ölçeğin iç tutarlık katsayısını 0,80 olarak bulmuşlardır. Bu çalışmada ise 0,89 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin toplanması

Oluşturulan ölçek çalışması elektronik ortamda katılımcılara yönlendirilmiştir. Veriler katılımcıların ölçek sorularını cevaplamasının ardından toplanmıştır. Araştırma için, 26.08.2022 tarihinde Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulundan kurul izni alınmıştır (Karar no: 2022-767).

Verilerin Analizi

Analize başlamadan verilere normallik varsayımı yapılmış, analiz sonucunda çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerlerinin, +1 ile -1 aralığında olduğu tespit edilmiş, verilere parametrik analiz yapılmıştır (Büyüköztürk, 2017). Veri analizlerinde değişkenlere ilişkin puanların aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri belirlenmiş, değişkenlere ilişkin alınan puanların branş değişkeni bakımından farklılaşma durumunu belirlemede bağımsız örneklem t-Testi, değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemek için korelasyon analizi kullanılmıştır. Bağımsız değişkenler ile bağımlı değişken üzerindeki yordayıcılık durumlarını belirlemek için de doğrusallık, çoklu doğrusallık, otokorelasyon ve hataların normalliği varsayımları kontrol edilerek adımsal regresyon analizi kullanılmıştır.

BULGULAR

Çalışmada elde edilen veriler tablolar halinde sunulmuştur.

Öğretmenlerin iletişim becerileri ve genel öz yeterlilik düzeylerinin branş değişkenine göre farklılaşma durumunu belirlemede kullanılacak uygun istatistik testini belirlemek için normallik ve homojenlik varsayımları sınanmıştır. Araştırmanın verilerin analizi kısmında belirtildiği üzere yapılan tek değişkenli normallik

testinde her iki ölçüğe ilişkin alınan puanlarının +1 ile -1 aralığında bulunduğu ve dağılımın normal olduğu görülmüştür. Varyansların homojenliğini belirlemek için de Levene's testi yapılmış ve değişkenlere ilişkin varyansların dağılımlarının homojen olduğu belirlenmiştir ($p>0,05$). Varsayım sağlandığı için parametrik testlerin yapılmasına karar verilmiş ve yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 1. Branş Değişkenine Yönelik t-Testi Sonuçları

Boyutlar	Branş	n	Ort.	S.S.	sd	t	p
Temel Beceriler Ve Kendini İfade Etme	Beden Eğitimi	75	4.19	0.48	304	-0.270	0.788
	Diğer Branşlar	231	4.20	0.41			
İletişime Özen Gösterme	Beden Eğitimi	75	4.29	0.41	304	1.037	0.301
	Diğer Branşlar	231	4.23	0.44			
İlişki Kurmaya İsteklilik	Beden Eğitimi	75	4.06	0.62	304	-0.519	0.604
	Diğer Branşlar	231	4.10	0.63			
Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim	Beden Eğitimi	75	4.25	0.50	304	-0.116	0.908
	Diğer Branşlar	231	4.26	0.45			
İletişim İlkelerine Uyma	Beden Eğitimi	75	4.17	0.55	304	0.201	0.841
	Diğer Branşlar	231	4.15	0.54			
Genel Öz Yeterlilik	Beden Eğitimi	75	3.88	0.52	304	1.082	0.280
	Diğer Branşlar	231	3.80	0.59			

Tablo 1 incelendiğinde branş değişkeni bakımından öğretmenlerin; temel beceriler ve kendini ifade etme ($t(304)=-0,270$; $p=0,788$), iletişime özen gösterme ($t(304)=1,037$; $p=0,301$), ilişki kurmaya isteklilik ($t(304)=-0,519$, $p=0,604$), etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim ($t(304)=-0,116$; $p=0,908$), iletişim ilkelerine uyma ($t(304)=0,201$; $p=0,841$) ve genel öz yeterlilik ($t(304)=1,082$; $p=0,280$) puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Öğretmenlerin iletişim becerileri puanları ile genel öz yeterlilik puanları arasındaki ilişki "Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı" ile hesaplanmıştır (Tablo 2).

Tablo 2. İletişim Becerileri ile Genel Öz yeterlilik Arasındaki İlişkilerin Korelasyon Sonuçları

Değişkenler	Ort.	S	İB1	İB2	İB3	İB4	İB5	GÖ
İB1.TBKİ	4.20	.43	-	.70*	.64*	.70*	.40*	.54*
İB2.İÖG	4.24	.43		-	.50*	.66*	.47*	.45*
İB3.İKİ	4.09	.62			-	.63*	.40*	.44*
İB4.EDSOL	4.25	.47				-	.48*	.51*
İB5.İİU	4.16	.54					-	.35*
GÖ. Genel Öz yeterlilik	3.82	.58						-

n=306 *p<0.01

TBKİ= Temel beceriler ve kendini ifade etme, İÖG=İletişime özen gösterme, İKİ=İlişki kurmaya isteklilik, EDSOL=Etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim, İİU=İletişim ilkelerine uyma

Tablo 2 incelendiğinde öğretmenlerin değişkenlere yönelik düzeylerinin yüksek olduğu, genel öz yeterlilik ile iletişim becerileri ölçeğinin tüm alt boyutları arasında pozitif ve orta düzeyli anlamlı ilişkiler bulunduğu görülmektedir. Genel öz yeterlilik ile en yüksek ilişki gösteren iletişim becerisi boyutunun, temel beceriler ve kendini ifade etme boyutu olduğu ($r=0,54$), bunu sırasıyla etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim ($r=0,51$), iletişime özen gösterme ($r=0,45$) ve ilişki kurmaya isteklilik ($r=0,44$) boyutlarının takip ettiği görülmektedir. Genel öz yeterlilik ile en düşük ilişki gösteren iletişim becerisi boyutunun ise iletişim ilkelerine uyma ($r=0,35$) olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin genel öz yeterlilik düzeyini, iletişim becerileri ölçeğinin hangi boyutunun ya da boyutlarının ne düzeyde yordayabileceğini belirlemek için aşamalı regresyon analizi kullanılmıştır. Bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki ilişkiler anlamlı bulunduğu için (Tablo 1) bağımsız değişkenlerin tamamı yordayıcı değişken olarak alınmış ve analizde tek blok olarak hesaplanmıştır. Yapılan ilk analizde yordayıcı değişkenlerden iletişime özen gösterme ve ilişki kurmaya isteklilik boyutları modele anlamlı etkisinin olmadığı için modelden çıkartılmıştır. Analiz sonucunda üç yordayıcı değişken kalmış ve aşamalı regresyon analizi yapılmıştır (Tablo 3).

Tablo 3. İletişim Becerilerinin Genel Öz yeterliliği Yordamasına İlişkin Aşamalı Regresyon Analizi Sonuçları

Model	Değişkenler	B	SHB	β	T	R2	$\Delta R2$
1	Sabit	.795	.273		2.918*	.291	.289
	Temel Beceriler ve Kendini İfade Etme	.720	.064	.539	11.171**		
2	Sabit	.434	.281		1.545	.327	.322
	Temel Beceriler ve Kendini İfade Etme	.477	.087	.357	5.460**		
	Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim	.325	.081	.263	4.013**		
3	Sabit	.256	.294		.872	.335	.329
	Temel Beceriler ve Kendini İfade Etme	.460	.087	.344	5.261**		
	Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim	.273	.085	.221	3.220*		
	İletişim İlkelerine Uyuma	.113	.057	.106	1.978*		

* $p < 0,001$, ** $p < 0,01$

Tablo 3 incelendiğinde aşamalı regresyon analizinin 1. aşamasında modele giren temel beceriler ve kendini ifade etme değişkeni, genel öz yeterliliği anlamlı düzeyde yordamakta ve tek başına genel öz yeterlilikteki gözlenen varyansın %29'unu açıklamaktadır. Temel beceriler ve kendini ifade etme değişkeninin modele olan katkısı istatistiki olarak anlamlıdır [$F(1,304)=124,798$; $p < 0,001$]. Analizin 2. aşamasına modele temel beceriler ve kendini ifade etme değişkeninin yanı sıra etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim değişkeni girmiştir. Bu iki değişken, genel öz yeterliliği anlamlı düzeyde yordamakta ve birlikte genel öz yeterlilikteki gözlenen varyansın %32'sini açıklamaktadır. Değişkenlerin modele olan katkıları istatistiki olarak anlamlıdır [$F(2,303)=73,553$; $p < 0,001$]. Analizin 3. aşamasında ise modele, temel beceriler ve kendini ifade etme değişkeni ile etkin dinleme ve sözel olmayan iletişimin yanı sıra iletişim ilkelerine uyma değişkeni dâhil olmuştur. Bu üç değişken genel öz yeterliliği anlamlı düzeyde yordamakta ve birlikte genel öz yeterlilikteki gözlenen varyansın %33'ünü açıklamaktadır. Analize giren tüm değişkenler anlamlı bulunduğu için en iyi model olarak 3. model gözükmektedir [$F(3,302)=50,810$; $p < 0,001$]. Açıklanan varyans oranları dikkate alındığında genel öz yeterliliği yordama gücü en yüksek değişken, temel beceriler ve kendini ifade etme değişkenidir. Açıklanan varyansın tamamına yakını bu değişken tarafından açıklanmaktadır. Etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim ile iletişim ilkelerine uyma değişkenlerinin yordayıcılıkları ise çok düşük düzeydedir.

Ayrıca standardize edilmemiş beta değerleri incelendiğinde yordayıcı değişkenlerle yordanan değişken arasında pozitif ve anlamlı ilişkiler mevcuttur. Sonuçlara göre temel beceriler ve kendini ifade etme, etkin dinleme ve sözel olmayan

iletişim ve iletişim ilkelerine uyma puanlarındaki bir birim değişime karşılık öğretmenlerin genel öz yeterlilik puanlarında sırasıyla 0,46; 0,27 ve 0,11 birim değişim gözlemlenmektedir. Başka bir ifadeyle nedensellik anlamında olmasa da istatistiksel olarak öğretmenlerin temel beceriler ve kendini ifade etme, etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim ve iletişim ilkelerine uyma becerileri arttıkça genel öz yeterlilik algılarının artabileceği öngörülmektedir.

TARTIŞMA

Bu araştırmada beden eğitimi öğretmenleri ile diğer branş öğretmenlerinin iletişim becerileri ile genel öz yeterlilikleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin iletişim becerileri ve genel öz yeterlilik düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Beden eğitimi ve diğer branş öğretmenlerinin iletişim becerileri ve genel öz yeterlilik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bulut (2019), yaptığı çalışmada ortaokul öğretmenlerinin iletişim becerileri ve örgütsel sinizm düzeylerini araştırmıştır. Çalışma sonucunda iletişim becerileri ölçeğinin alt ölçeklerinden iletişime özen gösterme ve iletişim ilkelerine uyma boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmadığını ifade etmiştir. Küçük ve Ceylan (2022) eğitim durumu arttıkça iletişim becerisinin arttığını ifade etmişlerdir. Çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin benzer eğitimi almış olmaları farklılık oluşmasında etkili olmuş olabilir. Öğretmenlerin ders müfredatları içerisinde yer alan eğitim tabanlı ortak derslerin benzer becerileri geliştirebileceği söylenebilir. Ayrıca öğretmenlerin branş farkı olmaksızın kendi alanlarında yeterli düzeyde oldukları, branşlarının gereklerini yerine getirdikleri düşünülebilir.

İletişim becerileri ölçeğinin tüm alt boyutları ile genel öz yeterlilik arasında pozitif ve orta düzeyde ilişki bulunduğu belirlenmiştir.

Araştırmanın diğer bir sonucu olarak iletişim becerileri ölçeğinin sadece “temel beceriler ve kendini ifade etme”, “etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim” ve “iletişim ilkelerine uyma” boyutlarının genel öz yeterlilik üzerinde anlamlı yordayıcılar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dinçer ve ark. (2014), insanlarla iç içe olan meslek gruplarının iletişim becerilerinin artacağını belirtmişlerdir. Genel öz yeterliliği yordama gücü en yüksek değişkenin, temel beceriler ve kendini ifade etme değişkeni olduğu, etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim ile iletişim ilkelerine uyma değişkenlerinin yordayıcılıklarının ise düşük düzeylerde olduğu tespit edilmiştir. Sonuçlar, öğretmenlerin temel beceriler ve kendini ifade etme, etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim ve iletişim ilkelerine uyma becerileri arttıkça genel öz yeterlilik algılarının artabileceğini göstermektedir.

Yaşın ve Çolakoğlu (2022) beden eğitimi öğretmenlerinin kişilerarası öz yeterliliklerini incelemiş ve beden eğitimi öğretmenlerinin öz yeterliliklerinin yüksek olduğunu ifade etmiştir Güler ve Tuncel (2022) beden eğitimi öğretmen adaylarının öz yeterliliklerini araştırmış, kendini geliştirmek isteyen öğrencilerin öz yeterliliklerinin yüksek olduğunu belirtmiştir. Çalışma grubunda elde edilen beden eğitimi ve spor öğretmenleri ile diğer branş öğretmenleri arasında farklılık oluşmaması öğretmenlerin mesleğe başlamadan kendilerini geliştirme isteği ile ilişkili olabilir. Cemaloğlu ve ark. (2019), meslek lisesi öğretmenlerinin öz yeterliliklerini araştırmış, öğretmenlerin öz yeterliliklerinin yüksek seviyede olduğunu ifade etmiştir. Benzer şekilde Gürültü ve ark. (2020), ortaöğretim öğretmenlerinin öz yeterliliklerinin yüksek seviyede olduğunu ifade etmişlerdir. Literatür çalışmaları ile benzerlik gösteren sonuçlara göre öğretmenlerin öz yeterlik seviyesinin yüksek olduğu ifade edilebilir. Bu yüksekliğin oluşması öğretmenlik meslek grubunun sürekli öğrenci ile iç içe olması, öğrencilerle sürekli iletişim halinde olmaları ile ifade edilebilir.

Eğitimin en önemli parçası olan öğretmenlerin iletişim becerileri ve öz yeterliliklerinin yüksek olması önemlidir. Bu anlamda benzer çalışmaların daha fazla yapılması eğitime ve alana katkı sunacaktır. İletişim becerileri ve öz yeterlilik konusundaki eksiklerimiz hayatın değiş alanlarında karşımıza çıkmakta ve beraberinde sorunlar doğurmaktadır. Beden eğitimi ve diğer branş öğretmenlerinin iletişim becerilerinin geliştirilmesi için seminerler, hizmet içi eğitimler düzenlenmeli ve bu eğitimler yaygınlaştırılmalıdır.

Yazar Katkı Oranları:

Çalışmanın Tasarlanması (Design of Study) : MVD(%60), DBAG(%40)

Veri Toplanması (Data Acquisition) : MVD(%100)

Veri Analizi (Data Analysis) : MVD(%100)

Makalenin Yazımı (Writing up) : MVD(%60), DBAG(%40)

Makale Gönderimi ve Revizyonu (Submission and Revision) : MVD(%60), DBAG(%40)

KAYNAKLAR

- Aşkar P., Umay A. (2001). İlköğretim matematik öğretmenliği öğrencilerinin bilgisayarla ilgili öz-yeterlik algısı. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21(21).
- Bandura, A. (2010). Self-efficacy The Corsini encyclopedia of psychology, John Wiley & Sons, Inc, 1-3.
- Bulut R.C. (2019). Ortaokulda Görev Yapan Öğretmenlerin İletişim Becerileri ile Örgütsel Sinizm Düzeyleri Arasındaki İlişki. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul.
- Büyükköztürk, Ş. (2017). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı. Ankara: Pegem Akademi.
- Cemaloğlu, N., Arslangilay, A. S., Üstündağ, M. T., Bilasa, P. (2019). Meslek lisesi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl becerileri öz-yeterlik algıları. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 20(2), 845-874.
- Cüceloğlu D. (1994). Yenden insan insana. Remzi Kitap Evi. İstanbul.
- Cüceloğlu D. (2002). İletişim Donanımları. Remzi Kitap Evi. İstanbul.
- Dinçer, Ö., Karakaş, F., Küçük, H., & Bayram, L. (2014). An evaluation of the communication skills and empathic tendencies of students attending police vocational school of higher education. International Journal of Sport Culture and Science, 2(Special Issue 1), 11-21.
- Dökmen, Ü. (2004). İletişim çatışmaları ve empati. İstanbul: Sistem Yayıncılık ve Matbaa Sanayi Ticaret A.Ş.
- Gilligan, T., Coyle, N., Frankel, R. M., Berry, D. L., Bohlke, K., Epstein, R. M. & Nguyen, L. H. (2018). Patient-clinician communication: American Society of Clinical Oncology consensus guideline. Obstetrical & Gynecological Survey, 73(2), 96-97. <https://doi.org/10.1097/01.ogx.0000530053.40106.9b>.
- Güler, Y., & Tuncel, F. (2022). Beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının 21. Yüzyıl becerileri öz-yeterlik algıları. SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 20(1), 70-81.
- Gürültü, E., Aslan, M., Bülent, A. L. C. I. (2019). Ortaöğretim öğretmenlerinin 21. yüzyıl becerileri kullanım yeterlikleri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 35(4), 780-798.
- Karasar, N. (2012). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Nobel Yayınları.
- Koca, M. (2014). Din Görevlilerinin İletişim Becerileri Konusunda Cami Cemaatinin Algıları ve Beklentileri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Korkut Owen, F., & Demirbaş Çelik, N. (2018). Yetişkinlerin cinsiyetlerine, yaşlarına ve kişilik özelliklerine göre iletişim becerilerinin incelenmesi. Journal of Human Sciences, 15(4), 2305-2321. doi:10.14687/jhs.v15i4.5394
- Küçük, H., Ceylan, L. (2022). Futbolcuların iletişim becerilerinin karşılaştırılması. Beden Eğitimi Spor Sağlık ve Efor Dergisi. 1(2),62-68.
- Şanlı S. (2014). Polis Akademisi Öğrencilerinin Genel Öz Yeterlik İnançları Ve Sporda Güdülenme Kaynaklarının İncelenmesi. Spor Bilimleri Dergisi, 25(4), 172-183.
- Yanık, M. (2015). Spor türü ve diğer bazı değişkenlerin beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin iletişim beceri düzeylerine etkisi. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 12(2), 1366-1376.
- Yaşın, İ., & Çolakoğlu, F. F. (2022). Beden eğitimi öğretmenlerinin kişilerarası öz-yeterlik düzeylerinin incelenmesi. Sporda Güncel Araştırmalar. Gece Kitaplığı.
- Yıldırım, F., & İlhan, İ. Ö. (2010). Genel öz-yeterlilik ölçeği Türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. Türk Psikiyatri Dergisi, 21(4), 301-308.
- Yüksel-Şahin, F. (2008). Communication skill levels in Turkish prospective teachers. Social Behavior and Personality: An International Journal, 36(9), 1283-1294. <https://doi.org/10.2224/sbp.2008.36.9.1283>.